

Розділ III. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА, АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

УДК 342.951

**А.П. Головін
К.К. Афанасьєв
О.М. Терських
Д.М. Полонський**

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ
БЕЗПЕКИ ТА ПРАВОПОРЯДКУ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ СПОРТИВНИХ
ТА ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАХОДІВ:
ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ
ЗАКОНОДАВСТВА**

У статті здійснено аналіз проекту Закону України "Про забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів", а також розглядаються питання організаційно-правового забезпечення правоохоронними органами охорони громадського порядку та громадської безпеки, удосконалення механізму забезпечення прав і свобод громадян під час проведення фінальної частини Чемпіонату Європи по футболу ЄВРО-2012.

Ключові слова: *правопорядок, законність, міліція, організація, правове забезпечення.*

В статье осуществлен анализ проекта Закона Украины "Об обеспечении безопасности и общественного порядка во время проведения массовых спортивных и физкультурно-оздоровительных мероприятий", а также рассматриваются вопросы организационно-правового обеспечения правоохранительными органами охраны общественного порядка и общественной безопасности, усовершенствования механизма обеспечения прав и свобод граждан во время проведения финальной части Чемпионата Европы по футболу ЕВРО-2012.

Ключевые слова: *правопорядок, законность, милиция, организация, правовое обеспечение.*

The analysis of the Law of Ukraine "On providing of security and public order during holding of mass sporting and athletic-health events", is given in the article as well as law-organizational issues in provision of public order and public security by law enforcement authorities, improvements of mechanism of providing rights and freedoms of citizens while carrying out the final part of Championship of Europe on football of EURO-2012 are dealt with in the work.

Key words: *law and order, organization, law guarantees, police activity.*

За умов подальшої демократизації суспільних відносин, зростання рівня правової культури громадян, важливості вирішення конституційних завдань щодо належного захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні питання вдосконалення правових засад забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів безумовно є актуальними.

Різні аспекти адміністративно-правових проблем у цій сфері досліджували такі вчені, як О.М. Бандурка, І.П. Голосніченко, В. Б. Авер'янов, А. І. Берлач, Д. Н. Бахрах, В. К. Гіжєвський, Є. В. Додін, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Х. П. Ярмак, О.В. Негодченко, В. А. Мистивий та ін.

Водночас влада, громадські організації занепокоєні насильством, актами вандалізму та неналежної поведінки з боку глядачів та вболівальників під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів та їхніми наслідками.

Враховуючи те, що державні органи влади, незалежні спортивні організації та організатори масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів мають окремі, але водночас, взаємодоповнюючі обов'язки у боротьбі з цими негативними явищами, вони також повинні приділяти велику увагу з вирішення питань безпеки та громадського порядку під час проведення цих заходів.

При цьому відповідно до Концепції забезпечення безпеки та правопорядку під час проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 р. № 1244-р, проведення в Україні такого визначного міжнародного спортивного заходу як Євро 2012, пов'язане з вирішенням багатьох питань, серед яких чи не найгострішим є забезпечення громадської безпеки та правопорядку.

Як передбачається, матчі Чемпіонату відвідають понад 600 тис. футболістів вболівальників з різних країн світу. Під час проведення Чемпіонату в містах та поза їх межами очікуються масові скупчення людей, які можуть створити загрозу життю та здоров'ю учасників та

відвідувачів футбольних матчів внаслідок виникнення різноманітних надзвичайних ситуацій.

Також, ми підтримуємо думку окремих дослідників відносно того, що українське законодавство з питань забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів потребує певного вдосконалення.

Тому вважаємо, що забезпечення правопорядку в Україні під час проведення Чемпіонату Європи 2012 з футболу може бути суттєво ускладнено.

Така ситуація з одного боку вимагає від держави негайного створення відповідного правового поля, яке б визначало правила поведінки вболівальників та глядачів на місцях проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, встановлювало обов'язки організаторів та повноваження спеціальних підрозділів правоохоронних органів, охоронних структур тощо. З іншого, спрямовує увагу науковців-правників на дослідження проблем адміністративно-правового регулювання відповідних суспільних відносин та розробки пропозицій щодо їх розв'язання.

Метою цієї роботи є здійснення правового аналізу чинного законодавства у сфері забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів та надання пропозицій щодо його удосконалення.

Надаючи загальну позитивну оцінку проекту закону України "Про забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів" (реєстр. № 7137 від 17.09.2010), бачиться доцільним внести пропозиції до окремих його положень.

Перш за все вважаємо необхідним внесення доповнень до статті 3 "Основні терміни та їх визначення". Зокрема ідеться про визначення термінів "масовий захід", "офіційний масовий захід", "масовий спортивний та фізкультурно-оздоровчий захід", "офіційний масовий спортивний та фізкультурно-оздоровчий захід", "організатор масового заходу", "безпека проведення масового заходу", "громадський порядок", "громадські місця", а також уточнення формулювання терміну "стюард" та деяких інших, які використано в тексті законопроекту. Адже законодавче закріплення правових термінів відіграє визначальну роль у справі реалізації конституційного принципу верховенства права, забезпеченні законності діяльності органів публічної влади та створює належні правові засади для захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Наприклад, вкрай важливе практичне значення має чітке визначення терміну "масовий захід", яке, на жаль, дотепер не отримало свого законодавчого закріплення. Для формулювання останнього вважаємо доцільним враховувати відразу декілька ознак, пов'язаних з метою та місцем проведення, кількістю учасників і рівнем організації заходу. Виходячи з цього, пропонуємо таке поняття: "Масовий захід - проведення у громадському місці за участю не менш 10 індивідуальних суб'єктів права зібрання, мітингу, пікетування, інших форм спілкування людей з метою задоволення різноманітних життєвих потреб, що має організований характер". При цьому критерій кількості осіб, які повинні одночасно приймати участь у заході, щоб останній було віднесено до категорії масових, є дискусійним. На наш погляд, число "10" є найбільш придатним для визначення характеру такого заходу через те, що говорячи про значну кількість (масовість) чогось зазвичай слово "понад" починають використовувати саме з цього числа. А з практичної точки зору та досвіду правоохоронної діяльності в необхідності розробляти спеціальні плани або залучати організовану групу правоохоронців для контролю за діями 5-9 осіб навіть у громадському місці немає сенсу.

Якщо запропоноване поняття масового заходу є прийнятним, то слід включити до тексту законодавчого акту й визначення понять "офіційний масовий захід", "масовий спортивний та фізкультурно-оздоровчий захід", "офіційний масовий спортивний та фізкультурно-оздоровчий захід", які мають формулюватися на основі базового терміну "масовий захід", хоча і включатимуть відповідні специфічні ознаки.

Істотне значення для сфери правового регулювання, що безпосередньо розглядається у даному законопроекті, мають терміни "громадський порядок" та "громадські місця". Наприклад, можна запропонувати такі формулювання цих понять, враховуючи положення спеціальної юридичної літератури: "Громадський порядок - урегульована правовими та іншими соціальними нормами система суспільних відносин, що забезпечує захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, поважання честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі"; "громадські місця - місця загального користування, спільного проживання, праці, відпочинку, а також спілкування людей з метою задоволення різноманітних життєвих потреб".

Водночас для більш повного розкриття сутності забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спор-

тивних та фізкультурно-оздоровчих заходів важливо визначити термін "безпека проведення масового заходу" (наприклад, - стан захищеності прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, поважання честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі під час проведення масового заходу), а також термін "організатор масового заходу", у якому треба навести загальну характеристику правового статусу організатора щодо участі у діяльності, спрямованій на забезпечення безпеки проведення масового заходу.

Заслуговує на уточнення формулювання терміну "стюард". Зокрема, виходячи з поняття наведеного у ст. 3 та змісту останнього абзацу ст. 11 законопроекту, головним завданням стюардів є забезпечення громадського порядку та безпеки під час масового заходу. Крім того, у ст. 12 законопроекту наведено характеристику організації роботи стюардів під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, зокрема у ч. 3 ст. 12 визначено, що: "Стюард зобов'язаний знати основи чинного законодавства України; правила і норми безпечного проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, порядок застосування спеціальних засобів індивідуального захисту; правила службової поведінки; правила використання спеціальних засобів охорони, зв'язку, сповіщення, попередження про небезпеку тощо; схему місць проведення заходів та евакуації людей; правила й норми з охорони праці та пожежної безпеки; мати елементарні знання однієї з іноземних мов". Тому більш слушним вважаємо таке визначення: "стюард - фізична особа, яка пройшла спеціальну підготовку та залучена на контрактній основі організаціями спортивного та фізкультурно-оздоровчого заходу чи власниками (орендарями) місць їх проведення для роботи з вболівальниками та глядачами, з метою забезпечення громадського порядку та безпеки, в тому числі шляхом застосування до вболівальників і глядачів, які порушують встановлені правила поведінки, державно-примусових заходів у порядку визначеному законодавством".

Також акцентуємо увагу на дещо невдалому формулюванні останнього абзацу ст. 11 законопроекту, а саме: "вживати з використанням сил волонтерів, стюардів та іншого обслуговуючого персоналу заходів для припинення неправомірних дій глядачів і вболівальників". Вважаємо, що більш доречною є заміна словосполучення "іншого обслуговуючого персоналу" на словосполучення "інших представників служби безпеки", адже ідеться про діяльність, пов'язану із забезпеченням громадського порядку та безпеки під час проведення масових спортивних заходів, а не про обслуговування.

У даному розділі законопроекту необхідно внести уточнення в назву поняття "офіційні місця проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів". Згідно його змісту доцільно викласти назву у такій редакції - "місця проведення офіційних масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів".

Доцільно уточнити й формулювання терміну "стратегія безпеки". Аналіз положень ст. 9 законопроекту, якими визначено вимоги до місць проведення офіційних масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, дозволяє зробити висновок про те, що вказана стратегія безпеки є нормативним документом, котрий повинен бути розробленим та затвердженим для кожної споруди та будівлі, призначеній для проведення офіційних масових та фізкультурно-оздоровчих заходів. Але питання хто саме розробляє цей документ, з якими органами влади та підприємствами він погоджується, яким є строк його дії та деякі інші залишаються відкритими. Тому з метою належного правового вирішення вказаних проблемних питань пропонуємо розробити Типову стратегію безпеки та затвердити її відповідною постановою Кабінету Міністрів України.

Поряд із пропозиціями щодо уточнення та доповнення термінопонятійного апарату законопроекту вважаємо важливим відобразити у положеннях законопроекту різноманітні аспекти терміну "забезпечення". Адже діяльність, пов'язана із забезпеченням масового заходу, логічно передбачає здійснення організаційних, правових, культурно-просвітницьких, фінансових та інших дій.

Так, убачається необхідним визначити склад служби безпеки місць проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, а також інших суб'єктів забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення таких заходів. При цьому доцільно системно визначити повноваження даних суб'єктів, порядок реалізації повноважень та форми їх взаємодії.

Зокрема у розділі першому законопроекту служба безпеки місць проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів визначається як "спеціальний підрозділ організатора масового заходу до компетенції якого входить організація заходів по забезпеченню громадського порядку та безпеки в місцях проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, а також робота з вболівальниками до, під час і після проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів". Водночас питання щодо того, хто саме входить до складу зазначеного у законопроекті спеціального підрозділу організатора масового заходу залишається відкритим.

Уточнення кола суб'єктів забезпечення та складу служби безпеки є важливим і з урахуванням положень ч. 1 ст. 10 "Безпека офіційних масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів", якою визначено, що забезпечення безпеки громадського порядку при проведенні офіційних масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів покладається на: організаторів масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів; власників (орендарів) місць проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів; органи державної влади, до компетенції яких належить забезпечення громадського порядку та безпеки.

Тим більше, що згідно ч. 2 ст. 10 організатори та власники (орендарі) місць проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів зобов'язані: "утворити координаційний штаб із залученням представників органів внутрішніх справ, підрозділів МНС, служб безпеки заходу, приватних охоронних структур, органу охорони здоров'я, місцевого органу виконавчої влади для узгодження здійснення заходів з питань забезпечення безпеки та громадського порядку масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів; утворити підрозділи служби безпеки місць проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, а також призначити працівника служби безпеки, відповідального за забезпечення безпеки та громадського порядку в місцях проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів".

На наш погляд, певного упорядкування потребує зміст ст. 6 "Особливості державного регулювання діяльності щодо забезпечення безпеки та громадського порядку під час підготовки та проведення на території України офіційних міжнародних, всеукраїнських і місцевих масових спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів". Так, положення цієї статті законопроекту щодо нагляду та контролю, а також застосування заходів впливу пропонуємо викласти у такій редакції: "встановлення порядку й видів нагляду та контролю за дотриманням та забезпеченням безпеки та громадського порядку під час підготовки та проведення на території України офіційних міжнародних, всеукраїнських і місцевих масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів; встановлення правил застосування уповноваженими державними органами заходів впливу з метою підтримання безпеки та громадського порядку на місцях проведення офіційних міжнародних, всеукраїнських і місцевих масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів". Вважаємо, що запропонована

редакція у більшій мірі відповідатиме сутності та завданням державного регулювання діяльності. Крім того, бачиться доцільним доповнити ст. 6 законопроекту положеннями щодо встановлення порядку взаємодії суб'єктів забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових заходів, а також встановлення правил рекламної діяльності в місцях проведення масових заходів.

Дещо узагальненими є положення статті 7 законопроекту "Обов'язки органів державної влади, до компетенції яких належить забезпечення безпеки та громадського порядку під час підготовки та проведення на території України офіційних міжнародних, всеукраїнських і місцевих масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів", якими фактично визначено лише види та спрямованість заходів забезпечення безпеки. Водночас питання, хто саме, які конкретні органи державної влади повинні їх здійснювати залишається невизначеним. Це знову таки є наслідком відсутності у законопроекті переліку суб'єктів забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових заходів.

Актуальні та вкрай важливі практичні положення містить розділ 3 законопроекту "Вимоги до безпеки місць проведення офіційних масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів", які, на нашу думку, також потребують деякого уточнення. Так, у ст. 8 слова "безпека місць" доцільно замінити на слова "забезпечення безпеки місць", адже у даній нормі йдеться не про стан захищеності суспільних відносин у місцях проведення масових заходів, а про види правоохоронної діяльності.

Крім того, на підставі аналізу змісту та враховуючи імперативний характер положень ст. 9 "Вимоги до місць проведення офіційних масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів", пропонуємо доповнити дану статтю окремою частиною щодо особливостей та переліку вимог залежно від категорійності споруди та рівня масового заходу. Наприклад, якщо з метою популяризації того чи іншого виду спорту місцем проведення офіційного масового спортивного заходу буде обрано місто обласного підпорядкування або районний центр, то обов'язкове виконання вимог до спортивної споруди чи будівлі, передбачених положеннями ст. 9 законопроекту, на практиці приведе до фінансової недоцільності заходу внаслідок великих й не виправданих витрат на обладнання місця проведення.

Аналізуючи положення статей 10-12 законопроекту щодо забезпечення безпеки та громадського порядку при проведенні офіційних

масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, слід вказати на недостатньо чітку визначеність повноважень суб'єктів забезпечення безпеки та громадського порядку під час масового заходу.

Ураховуючи актуальність вимог щодо законності застосування заходів державного примусу до правопорушників, пропонуємо ст. 18 законопроекту викласти у такій редакції: "Особи, винні у порушенні даного закону, несуть адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із чинним законодавством. У разі незначних порушень встановлених вимог до них можуть застосовуватися заходи дисциплінарного впливу, передбачені ст. 11 даного закону".

Слід підкреслити, що значна кількість вищенаведених пропозицій не є свідченням низької якості законопроекту. Навпаки, це зайвий раз свідчить про складність забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних заходів, а також про відсутність деяких важливих загальних законів України. Адже вченими неодноразово вносилися пропозиції щодо необхідності прийняття законів України "Про охорону громадського порядку та забезпечення громадської безпеки в Україні", "Про профілактику правопорушень", "Про масові заходи", "Про публічні заходи" та деяких інших. Тому бачиться доцільним приймати спеціальні законодавчі акти, яким є Закон України "Про забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів", з метою доповнень та для конкретизації положень законів загальних.

При цьому найбільш проблемними залишаються питання щодо повноважень міліції щодо забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масового спортивного заходу. Адже згідно до Закону України "Про міліцію" охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки відноситься до основних завдань міліції.

На сьогодні питання організації та проведення масових заходів, повноважень міліції під час їх проведення на законодавчому рівні регулюють окремі норми Конституції України та деяких законів України, а правову основу такої діяльності переважно складають положення підзаконних нормативно-правових актів. До останніх можна віднести постанову Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2025 "Про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів" (із змінами, внесеними постановою Кабі-

нету Міністрів України № 753 від 27.08.2008), постанову Кабінету Міністрів України від 29 червня 2004 р. № 823 "Про затвердження Порядку забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів" (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України № 753 від 27.08.2008), розпорядження МВС України від 11 червня 2005 р. № 484 "Про забезпечення охорони громадського порядку й безпеки громадян під час підготовки та проведення масових заходів", розпорядження МВС України від 20 грудня 2005 р. № 1025 "Про забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів, інших масових спортивних заходів", наказ МВС України від 30 вересня 2008 р. № 505 "Про заходи щодо вдосконалення комплексного використання сил і засобів в охороні громадського порядку" та деякі інші, у тому числі спільні нормативні акти органів внутрішніх справ, органів державного управління і державної влади, що регламентують суспільні відносини у сфері охорони громадського порядку,

Водночас окремі принципово важливі питання залишаються остаточно не визначеними. Наприклад, дискусійною є вимога п. 2.8 наказу МВС України № 505 від 30.09.2008, яким передбачено необхідність запровадження практики розмежування повноважень охорони громадського порядку, а саме: охоронними структурами та стюардами забезпечується охорона громадського порядку на території стадіону та його трибунах, а міліцією – на прилеглий до стадіону території. Вважаємо, що це певною мірою протирічить п. 13 постанови Кабінету Міністрів України № 753 від 27.08.2008, згідно до якого охорона громадського порядку та забезпечення безпеки громадян під час проведення масових заходів здійснюється в обов'язковому порядку міліцією.

Тому, виходячи із змісту положень вищого за юридичною силою нормативного акту, необхідно визнати, що залишати без належного нагляду міліції сектори стадіону та його трибуни, є недоцільним. У першу чергу це стосується можливості нагляду за поведінкою вболівальників і глядачів працівниками міліції, які входять до складу спеціальних груп розвідки, документування, охорони громадського порядку та затримання правопорушників.

Підсумовуючи, можна внести наступні загальні пропозиції щодо вирішення правових проблем, яким присвячено законопроект "Про забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів" (реєстр. № 7137 від 17.09.2010):

1. Забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів на території України є актуальним напрямом державної правоохоронної діяльності, пов'язаної з безпосереднім захистом прав і свобод людини та громадянина.

2. Для створення належних правових підстав даної діяльності є доцільним першочергове розроблення та прийняття загального Закону України "Про масові заходи", а у подальшому - відповідного спеціального закону, яким у нашому випадку може бути розглядуваний законопроект.

3. У вказаних законах слід закріпити основні терміни та поняття, які забезпечуватимуть зручність виконання нормативних приписів підзаконних нормативно-правових актів у процесі практичного забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів та виключатимуть факти адміністративного розсуду у ситуаціях, вирішення яких потребує суворого дотримання законності.

4. З метою якісного забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів у законодавстві необхідно чітко визначити коло суб'єктів даного забезпечення та їх повноваження. Можливо навіть здійснити такий поділ і правове регулювання з урахуванням відмінностей правоохоронних завдань протягом усього процесу охорони громадського порядку, тобто окремо визначити коло суб'єктів забезпечення та їх повноваження під час підготовчого, виконавчого та заключного періодів масового заходу.

5. Ураховуючи різноманітний та багатоаспектний характер діяльності щодо забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, а також об'єктивний характер наявності значної кількості підзаконних нормативно-правових актів, які конкретизують положення законів, бачиться доцільним у загальних та спеціальних законодавчих актах закріпити норми, що встановлюють повноваження конкретних органів публічної влади з розроблення відповідних інструкцій, порядків, правил, положень тощо. Вважаємо, що вказане законодавче делегування створить необхідні законодавчі основи для відповідної нормотворчої діяльності органів публічної влади.

Впровадження запропонованих заходів, дозволить знизити ризики розповсюдження протиправної поведінки серед вболівальників,

спростить виконання працівниками міліції своїх функціональних обов'язків та позитивно вплине на ефективність роботи органів внутрішніх справ у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.

Використана література:

1. Проект закону України "Про забезпечення безпеки та громадського порядку під час проведення масових спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів" [Електронний ресурс] : Проект Закону реєстр. № 7137 від 17.09.2010 - Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=38565.

2. Про схвалення Інтегрованої концепції забезпечення безпеки і правопорядку під час проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 верес. 2008 р. / № 1244-р. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1244-2008-%B0>.

3. Про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів : постанова Кабінету Міністрів України від 18 груд. 1998 р. № 2025 // Офіційний вісник України. - 1998. - № 51. - Ст. 1894.

4. Про затвердження Порядку організації робіт із забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів : постанова Кабінету Міністрів України від 29 черв. 2004 р. за № 823 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 26. - Ст. 1707.

5. Про затвердження державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу : постанова Кабінету Міністрів України від 22 лют. 2008 р. № 107 // Офіційний вісник України. - 2008. - № 18. - Ст. 482.

УДК 347.97:99:343.12(477)

О.Ю. Татаров
А.В. Шевчишен

**СУДОВА РЕФОРМА ТА РЕОРГАНІЗАЦІЯ
ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА В УКРАЇНІ -
СКЛАДОВІ РОЗБУДОВИ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ**

Охарактеризовано основні засади проведення в Україні судової реформи та значення для досудового слідства Закону України "Про судоустрій України і статус суддів".

Ключові слова: *концепція судово-правової реформи; суд; судова реформа; судоустрій; спеціалізовані суди; статус суддів; судочинство.*